

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.— — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 12. januarja 1922.

ŠTRV. 5.

Gospodarski parlament.

V čl. 44. ustave je predvidena ustanovitev pridobitnega sveta za reševanje socialnih in gospodarskih vprašanj. Vse druge ekonomske in socialne določbe ustave so že uresničene deloma v sprejetih zakonih, deloma ležijo v zakonskih načrtih pred skupščino, samo zakona o ustanovitvi in organizaciji pridobitnega sveta noče nobeno ministrstvo predložiti. Noben narodni poslanec ne urgira uresničitve tega velevažnega vprašanja, nikomur izmed naših voljenih zastopnikov, bodisi da so na vladi, ali izven vlade, se sedaj ne mudi, da se ustvari naš gospodarski parlament.

Vsi naši pridobitni sloji stoka jo pod tem, da se zanemarljivo reševanje nujnih gospodarskih vprašanj, tišči konzumentov, ki so izprevideli, koliko so v praksi vredne obljube raznih političnih strank, vse naše uradništvo in srednji sloji zahtevajo že leto dni zama: depolitizirajte gospodarska vprašanja, ne odkladajte njih rešitve, pritegnite k reševanju zastopnike gospodarskih krogov.

Vse zama. Nikdo noče tega slišati. Ne vlada, ne opozicija, nobeden noče priznati, da je ustanovitev pridobitnega sveta prvi predpogoj za pričetek resnega dela v gospodarski zakonodaji in s tem predpogoj za počasno saniranje naše gospodarske krize. Koliko inicijative, koliko stvarnih pozitivnih predlogov, brez negativne kritike in strankarskih inkriminacij bi lahko podal gospodarski parlament! Toda naša narodna skupščina je nanj ljubosumna in ministrstva pa imajo pred njim slabo vest. Dasi se globoko zavedajo, da rodi zavlačevanje rešitve gospodarskih in prometnih problemov le vedno večje nezadovoljstvo, ki se čim dalje tem bolj širi in otruje naše javno življenje. In vendar ni sedaj nikogar blizu, da bi se zavzel za to potrebo.

Pridobitni svet bi imel ogromno dela, ako vzamemo samo najnujnejša sedanja vprašanja. On bi moral izdelati program za zboljšanje naših prometnih razmer, za reorganizacijo administrativne službe, za reformo državnega gospodarstva, posebno kar se tiče državnih podjetij in državnih dobav, imel bi rešiti vprašanje naših začasnih trgovskih pogodb z Nemčijo, Avstrijo, Češko in Italijo, imel bi dati smernice za izjednačenje obdavčenja v celi državi, za podpiranje naše industrije, za reformo zunanje trgovske službe, razvoj strokovnega šolstva, ureditve valute in nebroj drugih najdalekosežnejših vprašanj.

Toda vse to onim, ki jim je poverjena naloga, izvršiti določbe ustave, ni nujno. Nujnejši so, kakor vidimo iz programa sedanje vlade kmetijski krediti, likvidacija agrarnih odnosov, socialno in kmetijsko zavarovanje — za druga gospodarska vprašanja je po njih mnenju še dovolj časa.

Toda kruto se varajo, ako mislijo, da se naše ljudstvo zadovoljuje s tem, kar se mu nudi v sedanjem vladnem programu.

Že v ustavi sami je jasno povedano, da plenum parlamenta ni strokovnega in pozitivnega dela zmožen, niti nima k temu dobre volje. Zato je

bil degradiran na glasovalno mašino, medtem ko je vse delo prepuščeno ožjemu zakonodajnemu odboru. — Brezdvomno bi bilo v interesu delitve dela in odgovornosti, da bi imel zakonodajni odbor ob strani strokovno skupščino, pridobitni svet, in gotovo bi tako izdelani zakoni in naredbe našle v plenarni narod. skupščini, kakor tudi v javnosti na manj odpora, kot sedaj, ko se od pridobitnih slojev nikogar ne zasliši in ako je tudi podan kak izpreminjevalen ali dodaten predlog v kompetentno ministrstvo, se enostavno preide preko njega na dnevni red.

Nam je več ležeče na konsolidaciji razmer, miru in reda v državi, kot vsem drugim slojem. Pridobitni sloji vemo ceniti red v javnem gospodarstvu za družabno solidarnost in baš radi tega želimo, da naj se ne odlašja z ustanovitvijo pridobitnega sveta.

Sestava pridobitnega sveta bi morala biti taka, da ne bodo razredna nasprotstva onemogočila že vnaprej vsako pozitivno delovanje in sporazum posameznih gospodarskih skupin, da ne bo razredni in stanovski egoizem izključil strokovno razpravljanje o gospodarskih vprašanjih. — Treba je, da se predpiše strokovno kvalifikacijo odnosno praktično udejstvovanje v gospodarskem podjetništvu za predpogoj za članstvo pridobitnega sveta. Dalje je treba varovati pariteto glavnih pridobitnih skupin in sicer poljedelstva, industrije, trgovine in obrta. Dasi je poljedelstvo številčno najbolj jako, so interesi ostalih treh skupin tako važni, da se jih ne sme podrediti in izpostaviti nevarnosti majorizacije od strani predstaviteljev agrarcev. Pri razdelitvi mandatov bi bilo treba tudi upoštevati gospodarsko razvitost posameznih pokrajin naše države.

Pristojnost gospodarskega sveta je že določena za vsa socialna in gospodarska vprašanja. Vendar bi bilo treba, da ima odločilno moč in ne samo posvetovalne v teh zadevah, da o vseh strokovno razpravljanjih vprašanjih tudi končnoveljavno odloča. Svet bi se moral podeliti na celo vrsto sekcij, predvsem na trgovsko, carinsko, prometno, finančno, socialno-politično in pomorsko sekcijo, ki bi pripravile vsako zadevo poprej v podrobnostih za plenum. S tako moderno institucijo bi zadovoljili najširše mase, ki si želijo, da se reševanje gospodarskih vprašanj odtegne strankarskim vplivom in izključenemu razpravljanju v politični zbornici. Nedvomno pa bi ta svet povzdignil naš ugled in priznanje v inozemstvu in bi zmanjšal opravičeno nezaupanje tujine napram našim gospodarskim krogom, ki nam toliko škoduje. Naši domači strokovni pridobitni krogi pa bi imeli česar sedaj nimajo in kar najbolj brdiko občutijo, priliko pozitivno sodelovati pri reformi in dopolnitvi administracije, pri kontroli dozdevnega gospodarstva in pri pospeševanju privatnega pridobitnega življenja v državi. Nam vsem bo padel velik kamen raz srce, ako se kmalu uresniči ustanovitev te velevažne gospodarske institucije.

Razširjajte Trgovski list!

Železniško politični shod v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Jugoslovanska valuta pri tem ni izjema. Jugoslovanska valuta žalibog pada. Troški se računajo na okoli 30 milijonov švicarskih frankov, največja razlika pri obeh železnicah je od 28 do 40 milijonov švicarskih frankov. Ako mislimo na take svote, potem dva milijona ne pomenita mnogo, pač pa 12 milijonov. Tudi se je dotaknilo vprašanje, ali zadostuje sposobnost železnice pri 25‰. Ako zadostuje to pri reški, turski, brenuerski, pustriški, semerinski, zakaj ne bi zadostovalo tu? K temu pride še, da bi reška železnica imela potem še tri priključne železnice, n. pr. Crnomelj—Vrbovsko, Kočevje—Starigrad—Vrbovsko. Ako bi se te tri proge vsaka zase popolnoma izrabile, bi ona proga tega sploh ne mogla prenesti. Obstoječa železnica ima neko gotovo sposobnost delovanja in tri priključne proge bodo to sposobnost izčrpale, torej odpada na vsako priključno progo samo en del te sposobnosti. V kratki rampi kočevske železnice torej ne morem videti nedostatka. Rampa je dolga 12 km, to je vožnja pol ali četrt ure. Gradbeni troški so v mejah dosegljivosti. Pri železnici, ki je v relativni bližini sovražnika, naj se čimbolj izogiblje dragim objektom. Tako je n. pr. prehod preko doline na Brodu napravljen v mali višini s čisto navadno zidanim mostom, obok ima napetost 12 m. Ko že omenjam vojaške stvari, ni brez koristi, ako omenim, da smo imeli določen namen, ko smo se s svojo progo spustili proti Brodu dol. Tam je dolina, ki je danes popolnoma odrezana od prometa, prebivalstvo je tam popolnoma obubožalo in se mora izseljevati. Presenetljivo je, ako se reče, da ima tukaj ozemlje, ki je dolgo 40 do 60 km, kot edino prometno sredstvo siromašno cesto z 10% vsponom. Preseneti nas pa zopet, da se tam nahaja ogromno bogastvo naravnih produktov. Čudil sem se, kako da se tam les reže v višini prs, mesto pri korenini. Reklj so: ne izplača se, ker je lesa na preostajanje, izvažati pa se ne more, ker so silno slabe transportne prilike. Tam so neizmerni gozdi, ki čakajo na izkoriščanje, s čimer bi država pridobila na dohodkih in prebivalstvo bi se dvignilo na višjo stopnjo gospodarske kulture. Tam se obenem ob Kulpi širi plodovita ravnina z izbornim pitno vodo, z naravnimi vodnimi silami do 1200 HP. V Zelenem vrhu je električna centrala, ki je nastala, ko še tam ni bilo nobenega prometa. Kaj se lahko še tam razvije, ako se dolina odpre prometu. Govori se, da se nahaja tam zelo dober premog, boljši, kakor je v Kočevju. Pri Kušlju se je našlo živo srebro. Tam je neizmerno bogastvo na lesu, lahko bi se izrabljali lesni produkti, oglje, ki je velike vrednosti za kemično industrijo. Ni treba, da bi se vse posekalo in izvozilo v Italijo, lahko se izdelujejo veliko več vredni produkti v tuzemstvu, napravijo se lahko mižarske delavnice, ustanovi papirna industrija. Na tem mestu povdarjam, da je gornja kulpska dolina na naj-

širšem mestu z dobro pitno vodo, ravnino, živežem itd., tudi zelo prikladna za zbiranje večjih kontingentov čet. Kot tehnik vem, kaj pomeni, spraviti pod streho 30 do 40.000 mož. Tam pa so dani vsi predpogoji: postavljanje barak, kanalizacija, najboljša pitna voda, dosti lesa in električna razsvetljava je na razpolago, zraven pa še blizu železnica.

Kar se tiče vspona 25‰, ugotavljam, da ni večji, kakor pri Starem trgu, da je dalje čas vožnje krajši v vseh relacijah za tovarne, osebne in brzovlake. S tem je rečeno, da peraba premoga ne more biti večja. Pri držujem si pravico, da dam te podatke preiskati v čisto tehničnih krogih.

Končno je kot strela prišel nov ugovor, da ima naša proga na hrvatski strani plazove. Hočem povedati vse, kar vem o tem. Trasirali smo 4 mesece in sem dal najstrožji nalog, naj se vse zabeleži, kolikor bi se opazilo plazov. Ponovno sem teren ogledal in sem zapazil plaz samo pri Lokvici na čisto kratki progi 50 m pri obstoječi železnici. Plaz se je udril l. 1873 in ga je podjetnik Schneller popravil. Podjetnik še živi in sem o tem z njim govoril. Gre samo za čisto majhno partijo razpadlega kamena. Iz tega osamelega dogodka pa se ne sme takoj govoriti na splošno o plazovih. Dalje je plaz med krajem Mišuljakom na obstoječi železnici.

(Dalje prih.)

Plenarna seja trgovske in obrt. zbornice.

(Konec.)

II. Predlog zborničnega člana g. Josipa Lenarčiča glede Jugoslovanske trgovske zbornice na Dunaju.

G. predlagatelj je utemeljeval svoj predlog kakor sledi:

Vse nasledstvene države imajo na Dunaju svoje Trgovske zbornice in na konzulatih še posebne svoje atašeje. Jugoslavija nima ne enin ne drugih, pač pa ima tam »privilegirane« trgovskega agenta, kakršne ima po mnogih mestih.

Naši interesi v Avstriji so najmanj tako veliki, kakor oni ostalih nasledstven. držav. Tudi je v Avstriji, zlasti na Dunaju veliko naših trgovcev in obrtnikov. Zato je neobhodno potrebno, da se osnuje na Dunaju pravilna trgovska zbornica.

Zadnje dni so prinesli časopisi vest, da se osnuje na zahtevo Dunaja tam zastopstvo pod imenom »Trgovska komisija«. Ali, kakor nam znano, ni bilo čuti z Dunaja iz trgovskih krogov samih glasu o potrebi kake take komisije in jaz sam vem, da ni došla z Dunaja nikaka taka zahteva, pač pa vemo, da je naš goriški rojak že v februarju t. l. pisal v »Slov. Narod« o potrebi trgovske zbornice. Znano mi je tudi, da je g. A. G. že davno sestavil pravila za Trg. z. na podlagi avstrijsk. društvenega zakona. Ta pravila je pregledal oddelek za trgovino in industrijo v Ljubljani in ta pravila je g. A. G. poslal s posebno vlogo po generalnem konzulatu na Dunaju br. 16.614 na ministrstvo za trgovino in ministrstvo zunanjih zadev v Beograd. Kakor čujem, so jugoslovanski trgovski krogi na

Dunaju za ustanovitev take inozemske reprezentance.

Predloga:

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani skleni izreči se za ustanovitev trgovske zbornice na Dunaju in izvoli delegacijo treh članov, da gre k g. ministru in pokrajinskemu namestniku, pa mu sporoči zbornično stališče ter ga prosi, da podpira prizadevanje jugoslovanskih kupčijskih krogov za ustanovitev trgovske zbornice na Dunaju ob podpori države.

Zbornični tajnik g. dr. Fran Windischer je podal v svrhu utemeljitve tega predloga jasno sliko o trgovskih razmerah na Dunaju vobče in o pomenu ustanovitve jugoslov. trgovske zbornice na Dunaju za razvoj naše trgovine, na kar se je soglasno sprejel predlog g. Lenarčiča, ter je v izvršitev sklepa izvolilo delegacijo, obstoječo iz gospodov: Ivana Kneza, Dragotina Hribarja in Josipa Lenarčiča, ki naj bi se predstavila gospodu namestniku in ministru s prošnjo, da bi to akcijo po možnosti podpiral pri centralni vladi v Beogradu.

III. Predlog zborničnega člana g. Frana Čučeka, o zidanju stanovanjskih hiš v Beogradu za slovensko uradništvo v centralnih uradih.

G. Fran Čuček je svoj predlog utemeljeval v splošnem na sledeči način:

Stanovanjsko vprašanje našega uradništva v Beogradu je skrajno prekerno. — Večina uradnikov, kateri so bili premeščeni iz Slovenije k centralam v Beograd, zapušča svoja mesta ter se vrača v domovino. Dobri uradniki-strokovnjaki, katere bi se v Beogradu krvavo potrebovalo, ne gredo tja, ker ne najdejo stanovanja, in ako ga po veliki protokoli in po dolgem čakanju vendar dobijo, morajo plačati zanj najemnino, ki ne stoji v nikakoršnem razmerju z uradniško plačo. Ako hočemo, da bodo naši spisi v Beogradu rešeni, moramo imeti tam naše uradnike. Tej mizeriji bi se po mnenju poročevalca dalo s tem odpomoči, da bi se sezidale v Beogradu tri hiše, kjer bi bila stanovanja za slovensko uradništvo. Hiše naj bi se sezidale s kapitalom, kojega bi se skupilo v to svrhu iz krogov naših industrialcev in bank. Uradnik, ki bi dobil v predmetnih hišah stanovanje, bi sicer plačal najemnino, toda ne tako, kakor je sicer v navadi v Beogradu. S tem, da bi bila za naše uradnike v Beogradu primerna stanovanja na razpolago, bi nam bilo mogoče najti nekaj naših uradnikov, ki bi se dali premestiti v Beograd. Tako bi dobili tam kader naših uradnikov, ki bi skrbeli, da se naše zadeve ne zavlačujejo.

Zbornični svetnik g. Lenarčič drži, da je vprašanje, ki se tiče stanovanj za naše uradnike v Beogradu, jako važno, da bi se pa moralo to vprašanje podrobneje proučiti ter postaviti že izdelane, konkretne predloge. Predsednik g. Knez je nato izjavil, da se odstopi ta predlog finančnemu odseku, ki naj o njem razpravlja. Rezultati naj se potem poročajo zbornici pri prihodnji seji.

Ko se ni nikdo več oglašil k besedi, je vladni zastopnik, sekcijski svetnik g. dr. Ratej v kratkih besedah povdarjal, da je delo, katerega je zbornica izvršila od zadnje seje do sedaj, vsega priznanja vredno. Potrdil se bo, da se bo volilni red v najkrajšem času potrdil, ter da se predlog zborničnega zakona čim prej predloži zakonodajni skupščini.

Nato se je zbornični predsednik g. Ivan Knez zahvalil navzočim ter zaključil sejo.

Poštno-paketni promet med Zed. Državami Sev. Amerike in našo kraljevino.

Priobčuje K. P.

Iz naše kraljevine v Zedinjene Države Sev. Amerike poštno-paketnega prometa še nimamo. Poštna uprava Severoameriške unije sploh ne pozna po-

štih paketov v smislu svetovno-poštne dogovora, ta promet se vrši po zasebnih podjetjih, ki sicer stoji s pošto upravo v dogovornem razmerju, a obratujejo po lastnih pravilih in na lastni račun.

Čeravno je za našo državo ta pomankljivost bolj podrejena važnosti, vidi bi vsaj nekaj pojav zanimanja za razvoj poštnega zavoda, ko bi se njegovi upravitelji zavzeli tudi za to vprašanje, ki je danes že do malega pri vseh evropskih poštah upravah povoljno rešeno.

Poštno-paketni promet iz Evrope v Zedinjene Države Sev. Am. posredujejo parobrodna in transportna društva iz Francoskih, Nizozemskih in Nemških pristanišč. Ta podjetja obratujejo pod obveznimi pogoji pristojnih poštne uprav proti določenim pristojbinskim deležem, ki se računajo od vsake pošiljke.

Paketi se v namembnih pristaniščih izročajo zopet privilegiranim špediter-skim podjetjem, ki imajo za nadaljno odpravo do naslovnika skrbeti.

Mednarodni poštno-paketni pravilniki zahtevajo v obče za paketne pošiljke v Zed. Države Sev. Am., razven precej strogih uvoznih formalitet, da se naslavlja na posredovalno transportno podjetje, sicer postopa vkrcajoča uprava po tozadevnih dogovorih s parobrodskimi društvi.

Da se uvede redna poštno-paketna služba med našo in ameriško pošto upravo, bi bilo treba tozadevnega sporazuma ter dogovorov s parobrodskimi podjetji, določitve pripadajočih deležev za prevaž, sploh, da se sklenejo dogovori, ki tvorijo za vsako prometno relacijo v območju svetovno-poštne zveze podlago za obrat.

Ker pa, kakor rečeno, ta prometna zveza za nas nima ravno imenitne gospodarske važnosti, izpopolnjevala bi samo nedostatek v prometu, in pa, ker nam manjka strokovnjakov s širšim obzorjem in velikopoteznimi nazori, in upanja, da v doglednem času doživimo otvoritev te prometne relacije.

Paketni promet v Sev. Ameriko je edino vezan na posredovanje zasebnih transportnih podjetij.

Pač pa prihajajo poštni paketi iz Zed. Držav Sev. Amerike v območje naše uprave. — Te poštni pošiljke pa se prevažajo po obveznih pravilih in dogovorih za pisemsko pošto.

Poštni paketi iz Amerike torej niso nič drugega kakor pisma večjega obsega, za katera odpošiljatelj plača običajno mednarodno takso, od vsakih 20 gramov 30 neomejene teže.

Pripadajoče znamke se nalepijo na pošiljko, ki se odpravi v predvidenih sklepih v našo državo.

Po razmerju z našo valuto so pač pristojbine za te pošiljke precej visoke, ter je pogostoma nad 20 Dolarjev v znamkah na njih nalepljenih, za to pa naj bi uživale te pošiljke ugodnosti, ki so pisemskim pošiljkatvam po svetovno poštne pravilih zaimčena.

Razven morebitnih frankovnih primanjkljajev, ki so pa pri točnosti ameriške pošte pri tej vrsti pošiljke skoraj izključene, in zakonitih carinskih pristojbin, nima naslovna uprava najemniku nobenih drugih pristojbin zaračunati.

Ta naša poštna uprava, ki sicer dobiva iz obračuna mednarodnih pisemskih pristojbin tudi za pisemsko pošto iz Amerike po določenem ključu svoj delež, odpravlja kratkoma ameriške pisemske pošiljke v obsegu poštne pakete, od pristanišča naprej kot tuzemske pakete, računavši po 11 dinarjev prevažne pristojbine.

Seveda se postopa v poštno-carinskem poslovanju tudi z njimi po pravilih za pakete in nastanejo za naslovnika precejšnji stroški, brez ozira na to, da je odpošiljatelj že plačal preko 1000 kron pristojbine.

Zanimivo bi bilo ugotoviti, po katerih načelih je naša poštna uprava uvedla to postopanje, ki nikakor ne odgovarja določbam o mednarodnih pisemskih pošiljkah, pri katerih je frankatura odpošiljatelja krita do naslovnika.

Če pa se odpravijo take pisemske pošiljke preko drugih držav, to je preko Nemčije in Avstrije, so pa frankirane do dotične države, ki jih seveda potem na račun naše uprave odpravi v našo kraljevino in si računa transitarne pristojbine, s katerimi zopet ml obremenimo naslovnika.

Ta pristojbina bi bila po 50 zl. centimov za vsako državo, torej v navedenem slučaju 150 frankov ali 50 Dinarjev.

Po tej prometni smeri so pa ameriške provenience jako redke, ker imamo parobrodne zveze v lastnih pristaniščih.

Ker posvetimo vsem prometnim slučajem našo pozornost, bi opozarjali s predstoječimi vrstami našo pošto oblast tudi na ta predmet, da se za njega zavzame in obrazloženo stališče razjasni.

Pristojbenik za poštne pakete v inozemstvo od 1. decembra 1921.

V Avstrijo	do 5 kg	15:50 Din.
	" 10 "	23:50 "
	" 15 "	31:50 "
	" 20 "	39:50 "
v Belgijo	" 5 "	22:50 "
v Bolgarijo	" 5 "	17:50 "
v Čehoslovaško	" 5 "	17:50 "
	" 10 "	31:50 "
	" 15 "	45:50 "
	" 20 "	59:50 "
v Francijo	" 5 "	22:50 "
v Grčijo	" 5 "	25:— "
v Holandijo	" 5 "	26:— "
v Italijo	" 5 "	25:— "
v Madžarsko	" 5 "	12:50 "
	" 10 "	20:50 "
	" 15 "	28:50 "
	" 20 "	36:50 "
v Nemčijo	" 5 "	17:50 "
v Norveško	" 5 "	35:— "
v Portugal	" 5 "	31:— "
v Španijo	" 5 "	30:— "
v Švico	" 5 "	19:— "
v Švedsko	" 5 "	40:— "
v Vel. Britanijo	" 5 "	39:— "

Za vse relacije: Ekspresna pristojbina: 5— Din.

Vrednostna pristojbina: za vsakih 1000 din = 1:50 Din.

Vrednostno razmerje se določi: 300 zlatih frankov = 3000 din. ali 1 zlati frank = 10 Din.

Pogodba med Češko in Avstrijo in Italijo.

Kakor pove »Neues Wiener Tagblatt« je poslal čehoslovaški poslanik v Rimu dr. Vlastimil Kybal o avstrijsko-čehoslovaškem dogovoru sledečo izjavo:

Glavni interesi srednjeevropske politike Italije stremijo danes za tem, da se rešijo vsa teritorialna, gospodarska in vojaška vprašanja, ki se tičejo držav-naslednic bivše avstro-ogrške monarhije izključno pod patronanco Italije. Ta tendenca se izražuje v tem večji meri, čim bližja je država, koje odnosi k drugi se ima jo pogodbeno urediti. Poleg pretenzij antante glede arbitraže in posredovanja, igra tukaj največjo vlogo stremljenje, da se zabrani ustvaritev močnejše zveze na teritoriju bivše Avstrije. To stremljenje je realen in konstanten faktor italijanske politike, s kojim faktorjem je treba resno računati. Italija gleda zelo ljubosumno na čehoslovaško - avstrijsko pogodbo in to iz dveh razlogov. S predmetno pogodbo je izključena N. Avstrija iz kombinacije, katero je sklepala Italija o zvezi Italije z Avstrijo. Ta zveza naj bi pomenjala močno protislovansko bariero v srednji Evropi. Drugič dobi Čehoslovaška potom Avstrije diagonalno zvezo z Jugoslavijo in pripomore tako v veliki meri k povečanju slovanskega pritiska na Adrijo. Osobito je ta pritisk odločilen faktor pri oceni novega položaja, ki je nastal na temelju te pogodbe. Izvajanja čehoslovaškega poslanika so s tem jasno pokazala vzroke za skrb, katere pojavlja v zadnjem času Italija. Med Italijo in Čehoslovaško vlada, kar se tiče dogovora popolen sporazum, ki bo tudi nadalje trajal, dokler se bo antanta protivila priklonitvi Avstrije k Nemčiji, in bo proti vsakemu poizkusu restavracije Habsburžanov. Z italijanske strani se presoja važnost dogovora le z ozirom na posledice, ki bo le-ta vstvaril s tem, da se je vzelo Avstrijo v barierni sistem male antante, važnost, ki bo postala še več-

ja s tem, da sklene v kratkem času tudi Jugoslavija z Nemčijo novo gospodarsko pogodbo.

Davčne napovedi za leto 1922.

(Konec).

Napoved se sestavi doma in nato vloži pri davčni oblasti. Lahko se pa tudi odda ustno na zapisnik in sicer a. pr. davčna. uradu ali pa direktno pri davčni oblasti. Svetuje se, da se z ustnimi napovedi ne odlašajo do konca tekočega meseca, ker pride sicer stranka težko na vrsto.

Ekzistenčni minimum znaša za davčno leto 1922, le 4800 K. Glej finančni zakon za leto 1921 z dne 27. junija 1921, Uradni list, št. 90/240, s dne 2. avgusta 1921.

Pri službenih prejemkih se ekzistenčni minimum preračuna na poseben način. Službeni prejemki zasebnih uslužbencev niso v svoji celoti obdačljivi. Del zasebnih službenih prejemkov je davka prost. Glede podrobnosti glej zgoraj navedeni finančni zakon in sicer oni člen (36), ki govori o dohodnini. Ekzistenčni minimum je za l. 1922 brezdvomno prenizek. Z označenim zneskom se ne da niti par mesecev živeti. Lani je znašal davka prosti minimum 10.000 kron. Upajmo, da se ta minimum naknadno določi tudi za l. 1922.

Kar smo navedli zgoraj za dohodnino, velja tudi za plačarino in za rentnino.

Za plačarino nimamo posebnih tiskovin. Napoved za dohodnino služi obenem tudi kot napoved za plačarino.

Napoved za rentnino je vložiti, ne da bi se čakalo na specialen poziv davčne oblasti. Napovedati je tedaj, ako rentnini zavezani dohodki — razen onih, od katerih odteza rentnino dolžnik — presežajo sami zase ali v zvezi z drugimi dohodki 4800 K na leto. Vložiti je napovedi pri onem davčnem oblastvu, ki je opravičeno sprejemati napovedi za dohodnino.

Rok poteče s 31. januarjem 1922. Oddaje napovedi za rentnino so v zmislu § 139. zakona o osebnih davkih oproščene za davčno leto 1922 osebe:

a) ki so že v minoletem davčnem letu plačevale rentnino, b) svojega bivališča niso spremenile, c) katerim se prejemki niso pomnožili.

Davčna odmera se izvrši tako, kakor da bi te osebe napovedale, da trajajo njihovi prejemki v isti izmeri, ki je bila določena v zadnjem (minulem) davčnem letu.

Ako pa davčna oblast zahteva napoved, tedaj je tej zahtevi vsekako ugoditi. Napovedo se oni dohodki, ki so bili prejeti v l. 1921. Ako pa vir ni še obstojal (po stanju z dne 1. januarja 1922) eno leto, se pa napovedo verjetni dohodki.

Opozorjamo interesente, da si mora vsaka stranka obdržati popolen prepis svojih davčnih napovedi. Zgoditi se lahko, da zahteva davčna oblast naknadno kake podatke, podrobnejša pojasnila itd. Ako sedaj davčni zavezanec nima prepisa svojih davčnih napovedi, pride lahko v protislovja. Davčne oblasti v takih slučajih ne verujejo davčnim napovedim. Domnevajo namreč, da hoče stranka prikriti svoje dohodke. Posledica je obdačba na podlagi uradnih poizvedb.

Konečno opozorjamo še davkoplačevalce, da imajo davčne oblasti po zakonu z dne 16. marca 1917, drž. zak. št. 124 pravico, vpogledati v poslovne knjige davčnih strank, kadar nastanejo pomisleki, ali so navedbe v davčnih napovedih pravilne ali ne.

To je treba pri sestavi davčnih napovedi vpoštevati, sicer nastopijo lahko posledice, ki za davčne stranke niso prijetne.

Dopis.

»Vojni dobičkar«. Čestokrat se slišijo očitavanja kar vseprek trgovcem, da so vojni dobičkarji in oderuhi, ter da so samo med vojno obogateli. Ni dvoma, da je mnogo trgovcev,

DANAŠNJI ŠTEVILKI prilagamo poštne položnice. Nove cene za naročnino so navedene v glavi lista. Pri tej prilici prosimo upravo, da se vsi, posebno pa oni, katerim je bil list poslan na ogled, kakor hitro mogoče poslužijo teh položnic in vpošljejo naročnino za stalno glasilo, ki vsakemu trgovcu, industrijalcu in obrtniku prihrani obilo časa in nudi v kratkem vse, kar je za njih podjetje potrebno.

Še več pa netrgovcev med vojno obogatelo. So ljudje, ki niso imeli pred vojno niti en tisoč kron premoženja, še manj pa kredita. Če se take ljudi smatra za vojne dobičkarje, je povsem upravičeno, tudi davčna oblast je upravičena take ljudi po tem obdavčiti.

Mnogo, mnogo pa je trgovcev, rečnih in legitimnih, ki so si s trudom, delom, varčnostjo, ter svojo trgovsko znanostjo pridobili pred vojno nekaj premoženja. Ko je izbruhnila svetovna vojna, so bili mnogi ali po večini vpoklicani, njihove zaloge so doma ostala žena ali namestniki razprodali za slepo ceno. Zopet drugi, ki je ostal doma, je prodal svojo zalogo sicer res z nekaj višjim dobičkom, kakor običajno, v nadi, da bo vojske kmalu konec, ter si že leta 1915—16 ni več nabavljati blaga po vedno naraščajočih cenah, meneč, da nastopi jo kmalu normalne razmere, vendar so se pa bridko varali.

Oglejmo si take »vojne dobičkarje«: trgovec, ki je imel pred vojno 20.000 K premoženja, je po navadi že lahko kupil cel vagon sladkorja, cel vagon soli, vagon petroleja, vagon koruze, riža in po 10—20 barelov olja, vse to je znašalo nekaj čez 20.000 K.

Ako je ta trgovec hotel svojo trgovino vzdržati v istem tiru, namreč, da je vsaj za silo vegetiral naprej, ni mogel svojega kapitala investirati v realna podjetja, ampak je moral celo že iskati kredit, nadejaje se, da konec vojske prinese tudi normalne razmere. Ob ustanovitvi nove države, je imel idealni trgovec upanje v boljšo bodočnost, stabilnito valute, ter vpostavitve normalnih razmer. A kakšna prevaral! Naši državniki so pritirali naše stanje naravnost do obupal! Primerjajmo samo razmerje trgovca z zgoraj omenjenim kapitalom; ako je cel čas vojne pa do danes pridno in varčno delal, ima danes v dobrem slučaju 2—300.000 kron premoženja; če primerjamo suhe številke, zdi se na prvi pogled, da je res »vojni dobičkar«, ter ga je davčna oblast tudi iz tega vidika obdavčila!

Zalibog pa je slika povsem drugačna! Ako bi danes isti trgovec vso svojo zalogo in premoženje zbral v gotovino, ne more kupiti niti enega vagona sladkorja, kje so ostali vagoni soli, koruze, petroleja, olja itd., kakor zgoraj navedenoli?

Stvar pa še ni dognana do skrajnosti; devalvacija naše krone še ni dosegla svojega usodepolnega konca, temveč trmoglavji še naprej v prepad po brezvestnem gospodarstvu vlade. Danes je prekoračila češka krona že dinar za 25%.

Trgovci, kakor smo jih zgoraj navedli, bi bili najbolje naredili, ako bi bili že prvo leto vojske zaprli svoje lokale in denar naložili ali v realna posestva, ali pa v zlato.

Pa še je čas; škoda za moči in energijo, ki jo zgubi trgovec, saj dela itak samo za davek, izpostavljen kakor je, šikanam davčnih oblasti, finance, carinarnic itd.

Ako je trgovec prejel oktobra p. l. vagon soli za ceno 60.000 K, prodal isto za 63.000 K, je zaslužil kosmatega dobička 3.000 K, če pa hoče danes kupiti zopet 1 vagon soli, mora dodati 30.000 K! Ali bi ne bilo bolje, ako bi ne bil nič delal in prodal, danes bi imel vsaj v skladišču 1 vagon soli (katere, odkar je v monopolni upravi, itak ni dobiti), ne da bi moral dodati 30.000 K.

V maju, juniju p. l. si še prodal vagon koruze za 55.000 K, ako hočeš danes drugo kupiti, moraš dodati 70 tisoč kron, če bo šlo tako naprej, bo

isti trgovec kmalu imel vse svoje premoženje v enem vagonu soli ali koruze in še to ti vzame naposled davčni vijak.

Tak je torej dejanski položaj trgovcev vojnih dobičkarjev!

Izvoz in uvoz.

Izvoz sladkorja iz Češke. Čehoslovaška vlada je začasno prepovedala izvoz sladkorja. Čehoslovaški konzulat razglasa, da se ta prepoved ne nanaša na našo državo.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Trgovski pregovori med Nemčijo in Anglijo. Agencija »Europa Express« javlja, da se pregovori med Nemčijo in Anglijo v svrhu zaključka trgovskega dogovora začnejo že 8. januarja 1922.

II. Ljubljanski veliki semenj od 2. do 11. septembra 1922. Ni naš namen na tem mestu povdarjati velike uspehe, ki so jih imeli razstavljalci preteklega vzorčnega sejma, saj se je vsakdo, kdor se je hotel, lahko sam o tem prepričal. Pač pa opozarjamo interesirane kroge, na neko drugo okolnost. Kakor nam je iz najboljšega vira znano, prihajajo sejm-skemu uradu dnevno dopisi, s katerimi sporočajo najrazličnejše tvrdke svoje želje, udeležiti se letošnjega sejma vzorcev. Urad vodi o teh dopisih natančno evidenco in je dosedaj prenotiranih že nekaj tisoč kvadratnih metrov razstavnega prostora. Marsikatero podjetje bi se bilo preteklega sejma rado udeležilo, pa ni imelo ali pripravljenih vzorcev, ali pa je toliko časa s prijavo omahovalo, da je bilo prepozno. Da se to marsikomu tudi letos ne pripeti, naj vsakdo brez odlašanja z dopisnico izjavi sejm-skemu uradu na kratko željo na letošnjem sejmju sodelovati in koliko kvadratnih metrov približno bo rabil. Podučeni smo, da bo sejmski urad pri končnih nakazilih prostorov postopal na edino pravilni način, namreč, kdor preje pride, preje melje. Ker je rok, kdaj se vrši semenj že razglašen, ima vsakdo zadostno časa se z rastavo svojih vzorcev pripraviti. Industriji, obrtniki in veletrgovci skrbite zatoraj že sedaj za prostor na II. ljubljanskem velikem sejmju vzorcev in sporočite vsi svoje želje uradu »Ljubljanskega velikega sejma« v Ljubljani, Gosposvetska cesta.

Objavljanje letnih bilanc delniških družb. Minister za trgovino in industrijo je odredil z odločbo z dne 26. p. m., VI. br. 5438: 1. Vse delniške družbe, ki imajo svoje sedeže na ozemlju bivše kraljevine Srbije in Črne gore in na ozemlju Banata, Bačke in Baranje, morajo svoje letne bilance objavljati v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«. 2. Vse delniške družbe, ki imajo svoje sedeže v ostalih krajinah, z glavnico večjo nego en milijon dinarjev, morajo svoje letne bilance objavljati v »Pokrajinskem uradnem listu in v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«.

Trgovina s kožami v Jugoslaviji. Zadnje čase je pri nas trgovina s kožami zelo narasla. Kože jagnjeta najdejo najugodnejše tržišče v Čehoslovaški in v Italiji, medtem ko je vprašanje iz Nemčije po tem predmetu v zadnjem času radi slabega tečaja marke padlo. Francoska je kupila večje kvantitete kože za zgornje dele čevljev, ter večji del kozjih kož, za koje se je interes povečal in za koje se vprašuje tudi iz Italije in Amerike. Cene kožam so še precej porasle. V notranjem prometu je pa trgovina s kožami padla.

Ruska trgovinska delegacija v Parizu. Kakor javlja »Presbirc«, je francoska vlada dovolila sovjetski delegaciji, da pride v Pariz, ter da sklene s francoskimi industrijalci pogodbe glede nakupa obleke, perila, mašin in drugega materiala za Rusijo.

Industrija.

Industrija barv v Švici. Glasom štetja v letu 1911 je imela Švica 197 kemičnih tovarn, kjer je bilo 8612 delavcev zaposlenih. Leta 1918 je to število naraslo na 270 podjetij s 17.764 delavci. Pred vojno je znašal izvoz kemikalij okoli 20 milijonov dolarjev, od tega pripada dobra četrtina na barve. V prvi

polovici leta 1920 je dosegel izvoz kemikalij znatno vsoto 30 milijonov dolarjev, od katerih odpadejo dve tretjini na barvne izdelke.

Obrt.

Ispit kovinarskih vajencev v Mariboru se bo vršil od 15. do 25. jan.

Denarstvo.

Opozorilo. Kot se nam poroča, se obračajo razni inozemski, zlasti dunajski zavodi na tukajšnja trgovska in industrijska podjetja z vabil, naj objavijo pri njih direktno račune, nalagajo pri njih razpoložljiva dobroimetja v jugokronah ter se pri svojih deviznih transakcijah (nakupu in prodaji tujih plačilnih sredstev), poslužujejo njihovega posredovanja. Ker vsebujejo ta vabila, vabila k poslom, ki se smejo po določenih naredbah o prometu z deviznim in valutami vršiti le preko pooblaščenih zavodov, smatramo za potrebno, opozoriti vse one, ki so morda prejeli taka vabila, da se jim ne odzovejo. Ne samo, da so taki posli po obstoječih naredbah pridržani tukajšnjim zavodom ali nedopustni in v kvar našim narodno gospodarskim interesom in naši valuti, navadno so tudi zelo opasni za stranke, same. Dobroimetja v naši valuti pri inozemskih zavodih so podvržena valutarnim odredbam države, v kateri je sedež banke. Dobroimetja v naši valuti se izkoriščajo nadalje po inozemskih bankah na škodo naše valute v devizne špekulacije, ki so upropastile že velike banke, ali jim pa povzročile ogromne zgube. V nepoznanju razmer se pa stranke velikokrat poslužujejo, oziroma stopijo v stik z zavodi, ki so slabo financirani. Ravno zadnji dogodki v Italiji narekujejo v prometu z inozemskimi zavodi največjo pozornost.

Dohodki državnih železnic. Dohodki državnih železnic so predvideni v državnem proračunu, razdeljeni na ravnateljstva in sicer se predvideva dohodke Sarajevskega ravnateljstva na 74 in pol milijonov, Zagrebskega ravnateljstva na 316 milijonov, Subotškega na 134 milijonov.

Proračun Madžarske. Minister financ Kalbay je pred narodno skupščino izjavil, da znaša deficit proračuna za leto 1922, 6500 milijonov kron pasiva. Kalkulacija ministra se opira na ugoden tečaj krone, zato bi se pri slabih razmerah mogla pasiva še povečati. Zvišanje dohodkov in reforma celega finančnega sistema sta tedaj neobhodno potrebna.

Ustanovitev borze v Moskvi. Dne 31. decembra p. l. se je vršila ustanovna skupščina blagovne borze vrhovnega gospodarskega sveta, na kateri se je izvolil borzni komitet, ki sestoji iz 14 članov, izmed njih je 6 zastopnikov gospodarskega sveta.

Carina.

Carinski agio. Od 18. do 30. tekega meseca znaša italijanski carinski agio 342 lir. Po temu se mora sedaj plačati za 100 lir carine v zlatu 442 lir v papirju, medtem ko se je plačalo prej 456 lir.

Davki.

Ispremembe in dopolnitve zakona o državni trošarini in prisojbinah razglasa Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo št. 2, z dne 9. januarja 1922 pod točko 2.

Promet.

Prometna konferenca v Nici. Ministrstvo saobračaja je določilo svoje delegate, ki bodo ta teden odpotovali v Nico, kjer se bo vršila mednarodna železniška konferenca. Konferenca se začne že 16. t. m.

Ustavitve vlakov. Začasno sta ustavljena na državni železnici: a) ob 12.46, odhod na Dolenjsko in ob 14.13 prihod z Dolenjskega.

Prometne omejitve:

B. Direkcija Beograd. a) Sprejemanje robe, ki se mora med postajama Smederevo — Kovin preko Donave trajektirati, je do nadaljnjega ustavljeno. b) Za vse druge proge velja do vključno 8. januarja 1922 prometna omejitev Direkcije Zagreb navedena v točki 2a. C. Direkcija Sarajevo. a) V postaji Bosanski Brod so reekspedicije prepovedane. b) Na progah Prijedor — Knin in Sretica — Jajce šumsko industrijske železnice Dobrljin — Drvar je radi

stavke do nadaljnjega ukinjen celokupni promet. c) Za vse ostale proge velja do vključno 8. januarja 1922 prometna omejitev Direkcije Zagreb, navedena v točki 2a. D. Direkcija Subotica. a) Na progi Apatin — Sonta in na progi Velika Kikinda — Nakovo je ustavljen celokupni promet. b) Na ostalih progah velja do 8. januarja 1922 prometna omejitev Direkcije Zagreb, navedena v točki 2a. (Omejitve za inozemstvo slede.)

Omejitve prometa osebnih vlakov. Inspektorat državnih železnic v Ljubljani razglasa: Vsled oddaje strojev na Hrvatsko izostanejo od 8. januarja 1922 dalje sledeči osebni vlaki: Na progi Karlovac — Ljubljana vlak 1014, odhod iz Karlovca ob 8.04, dohod v Ljubljano ob 14.13; na progi Novo mesto — Karlovac vlak 1013, odhod iz Novega mesta ob 4.16, dohod v Karlovac ob 7.38; na progi Ljubljana — Novo mesto vlak 1017, odhod iz Ljubljane ob 12.46, dohod v Novo mesto ob 15.32. Na progi Grosuplje — Kočevje izostanejo vlaki 4513, odhod iz Kočevja ob 11.22, dohod v Grosuplje ob 13.55, dohod v Kočevje ob 15.49. Na progi Trebnje — St. Janž na Dolenjskem izostanejo vlaki 4363 in 4635 z odhodom iz St. Janža ob 10.56 in 13.51, ter dohodom v Trebnje ob 12. in 14.45, ter mešana vlaka 4634 in 4636 z odhodom iz Trebnjega ob 12.27 in 15.10, ter dohodom v St. Janž ob 13.22 in 16.08. Slednji izostaneta na progi Jesenice — Bistrica Bohinjsko jezero vlak 4215, odhod iz Bistrice ob 11.50, dohod na Jesenice ob 12.40 in vlak 4216, odhod iz Jesenic ob 14.28, dohod v Bistrico ob 15.16. Osebni promet na progi Ljubljana gl. kol. — Jesenice, Ljubljana gl. kol. — Kamnik in Kranj — Tržič ostane neizpremenjen.

Rasširjenje telefona v Beogradu. Ministrstvo za pošto in brzojav je naročilo v Anversi nad 3000 novih telefonskih aparatov za beogradsko telefonsko centralo.

Promet pošilk s Poljsko. Poljski generalni konzulat v Zagrebu poroča, da se je počenši s 1. januarja 1922 uvedel promet poštinih pošilk med Poljsko republiko z jedne in z vsemi državami, ki so pristopile konvenciji v Madridu dne 30. novembra 1920, leta z druge strani.

Nova parobrodna zveza Trsta z La Plata. Tržaško parobrodno društvo »Cosulich« je uvedlo brzo poštino in tovorno zvezo z La Plata. Vožnja se bo vršila dvakrat na mesec. Odhajajoči parobrodi se vstavljajo razun v Trstu, v Neapolju, med tem ko se pri vrnitvi vstavljajo tudi v Genovi. Posebno pažnjo posveča ta družba pasajirnemu prometu, ter dela v te svrhe velikopotezno reklamo po celi Italiji in je zato tudi ustanovila posebno generalno agenturo v Buenos-Aires.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev priporoča vsem svojim članom, da si nabavijo »Obrtni koledar«, ker ima zanimivo vsebino!

Obrtni koledar za leto 1922. Dež. zveza slovenskih obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala za leto 1922 ličen žepni koledar, poln bogate vsebine. Ker letos ni izšel trgovski koledar, priporoča gremij trgovcev v Ljubljani vsem svojim članom, da si nabavijo obrtni koledar. Cena mu je s poštino vred 9 din. 20 p.

Razno.

Sekvestracija premoženja upravnih svetnikov Banke d. Seonto. S kraljevim dekretom se odreja sekvestracija premoženja upravnih svetnikov Banke d. Seonto ter nadomestitev teh svetnikov s sodnijskimi komisarji.

Velik požar v tvornici Fiat. V znani avtomobilni tvornici »Fiat« je eksplodirala zaloga bencina. Vsled eksplozije je nastal požar, ki je uničil več objektov tvornice. Škoda se ceni nad en milijon lir.

Pozor obrtniki, trgovci in industrijalci. Izšel je in se razpošilja Obrtni koledar za l. 1922. Vsebinska je sledeča: Predgovor. Koledar. Rodovnica dinastije. Pokrajinska uprava za Slovenijo v Ljubljani. Oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani. Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani. Glavni odbor Ljubljanskega velesemenja v Ljubljani. Poštni in brzojavni uradi v Sloveniji. Poštni čekovni

Lastnik : Konzorcij za izdajanje »Trgovskega lista.« — **Glavni urednik :** Peter Kastelic. — **Odgovorni urednik :** Franje Zebal. — **Tiska** tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.